

# Descoperiri arheologice în cetatea dunăreană a geților sudici *Scaidava* (Bulgaria)

de Conf. univ. dr. George V Grigore

Malul fluviului Dunărea nu este împânzit de cetăți antice doar pe malul românesc. Acestea urmăresc îndeaproape și malul sudic al fluviului, de la Cazane până la „marea cea mare”. Una dintre acestea este și cetatea geților sudici (traci) Scaidava. Numele său poate face trimitere la „scai”, ca și „ciuline”, plantă de stepă ce se agață de trecători. Finalul de „davă” este specific cetăților sau așezărilor geto-daco-trace. Așezarea tracică, cetatea antică târzie și fortăreața medievală din perioada celui de-al doilea imperiu bulgar (1185-1396 d.Hr.), Scaidava se află la 1,5 km nord de localitatea Batin, peste o culme înaltă, între fluviul Dunărea și râul Batinska (municipiul Borovo, districtul Ruse, Bulgaria de nord). Locul este cunoscut sub numele de „Kale bair”. Cetatea are o formă alungită, în concordanță cu configurația terenului. Ocupă o suprafață de aproximativ 25 de hectare. Pe o margine trecea zidul cetății. Acum, cel mai bine se evidențiază peretele estic, iar pe perete se văd părți din acesta, construite din piatră și mortar. Pe partea vestică de acces apar urmele unui șanț. În partea nordică, în rocă, a fost săpat un rezervor cu dimensiuni de 4 și 3,5 m (posibil pentru rezervele de apă, folosite în timp de asediu). Arheologul ceh-bulgar din secolul al XIX-lea Karel Škorpil identifică cetatea cu castelul Sacidava/Scaidava, despre care se menționează în vademecumul împăratului Antoniu („*Itinerariul împăratului Antoninus*”) ca fiind existent între Nove și Trimamium (Ablanovo). La est de cetate a existat o așezare civilă în aceleași perioadă în care a existat și cetatea. Pe culme, până la vestigiile cetății Scaidava, este construită o rută turistică cu pavilioane, locuri pentru

grătar, scenă deschisă, iar la aproximativ 300 metri există și o fântână frumoasă. Aceasta este una dintre cele mai panoramice locuri de pe malul Dunării din județul Ruse (raionul Ruse). De aici se pot vedea insulele Batin și Doychov, de asemenea, se pot observa păsări interesante cu ajutorul binoclului sau a altei tehnici specializate.

În martie 2015 arheologii bulgari făceau mai multe descoperiri în situl de la Scaidava. Unele dintre aceste descoperiri antice rezultate în urma săpăturilor arheologului Varbin Varbanov efectuate în Batin și Brestovitsa au fost expuse în Muzeul Regional de Istorie Ruse. Este vorba despre un craniu uman al unui individ ce a fost posibil o victimă a unui ritual de sacrificiu uman, dar și o diplomă militară romană. Acestea sunt unele dintre cele mai interesante descoperiri din ultimul timp. Arheologul Varbanov a prezentat descoperirile sale din săpăturile efectuate la Batin și Brestovitsa, ambele situate în Borovo Municipality, districtul Ruse, la o prezentare publică în Muzeul Regional de Arheologie Ruse. În apropiere de orașul Batin, echipa sa a săpat trei gropi (săpături sistematice, în secțiuni) în Cetatea Scaidava, care de-a lungul veacurilor a fost o așezare antică tracică, o fortăreață romană a Antichității târzii și o fortăreață medievală din perioada celui de-al doilea imperiu bulgar (1185-1396 d.Hr.). Într-una dintre aceste intervenții de la Scaidava, echipa lui Varbanov a găsit un craniu al unui bărbat de 20 de ani. Arheologul consideră că acesta trebuie să fi fost un caz rezultat în urma unei jertfe umane. Celelalte gropi au condus la descoperirea unor fragmente de vase ceramice, care au fost deja restaurate și expuse la Muzeul de Istorie din Ruse. Aceste descoperiri antice de la Scaidava au fost datate din secolul I î.Hr. - secolul I d.Hr., cu excepția acelei părți din diploma de veteran militar, datată să fi din secolul al II-lea. Aceste diplome au fost înmânate legionarilor romani după demiterea lor din forțele armate (trecerea la vatră). Recent a mai avut loc o altă descoperire a diplomei unui veteran militar în Bulgaria, în cu totul altă locație. *„(Săpăturile) au fost (efectuate) cu puține finanțări, în mare parte erau doar*

*foraje*(sondaje arheologice – n.a). *Cu toate acestea, la Scaidava am obținut rezultate semnificative. I-am stabilit cronologia în vremurile trace, în epoca romană și în timpul celui de-al doilea stat bulgar, datorită descoperirilor frumoase dintre care unele sunt expuse*”, spune Varbanov, citat de RuseInfo. În apropiere de orașul Brestovitsa, echipa sa a excavat o movilă de înmormântare (tumul) datată din secolul I î.Hr., care conține rămășițele a cel puțin cinci persoane - un bărbat bătrân, o femeie între 35 și 40 de ani, alți tineri și copii. Artefactele descoperite în el includ un cuțit tracic, un mâner pentru acesta, piese dintr-o armură de lanț, decorațiuni și vase ceramice. Aceste descoperiri sunt datate din secolul I î.Hr. În colecțiile Muzeului din Ruse, li s-au adăugat și alte articole, cum ar fi arme, o fibulă și file de urechi, descoperite într-o altă movilă de înmormântare de lângă Brestovitsa încă din 2013. „*Lucrul interesant despre (această movilă de înmormântare) a fost faptul că puține de acest fel au fost săpate și fiecare dintre noi oferă informații suplimentare. Chiar dacă cadavrele au fost îngropate după ce au fost arse, mai există câteva descoperiri interesante, care merită văzute și care pot fi expuse după unele lucrări de restaurare*”, elaborează Varbanov. Săpăturile sale în apropiere de Brestovitsa au fost finalizate și urmează să fie descrise în publicațiile academice, în timp ce explorările sale în *Cetatea Scaidava* din apropierea Batinului au continuat și în vara anului 2015. Pornind pe urmele antice ale strămoșilor geți, descoperim cetăți și așezări interesante ce aduc noi dovezi despre existența și modul de viață al acestora. Cetatea Scaidava este una dintre acestea.

**Surse:** [audiotravelguide.ro](http://audiotravelguide.ro); [minac.ro](http://minac.ro); [calebatuta.ro](http://calebatuta.ro), [archaeologyinbulgaria.com](http://archaeologyinbulgaria.com); [wikivisually.com](http://wikivisually.com); [ariadne-portal.dcu.gr](http://ariadne-portal.dcu.gr); [rousee.info](http://rousee.info)



**Some of the ancient finds from archaeologist Varbin Varbanov's excavations in Batin and Brestovitsa exhibited in the Ruse Regional Museum of History. Photo by Top Novini**



**A view of the Danube from the location of the Scaidava Fortress near Batin. Photo by Borovo Municipality**



**Archaeologist Varbin Varbanov looking at some of his finds from Batin and Brestovitsa in the Ruse Regional Museum of History. Photo by Ruseinfo**